ANTIQUITATES MATHEMATICAE
Vol. 14(1) 2020, p. 151—159
doi: 10.14708/am.v14i1.7055

Stanisław Domoradzki (Rzeszów)

Danuta Węglowska (1942–2020). Wspomnienie

Streszczenie. Wspominamy Danutę Michalinę Węglowską, matematyczkę, nauczyciela akademickiego i niestrudzonego biografa matematyków polskich.

2010 Klasyfikacja tematyczna AMS (2010): 01A50; 01A55; 01A60.

Słowa kluczowe: nekrolog, pamięć, historia matematyki, konferencje z zakresu historii matematyki.

Zdjęcie 1: Danuta Węglowska. Zdjęcie z archiwum rodziny.

Danuta Michalina Węglowska z d. Rusek urodziła się 10 lutego 1942 roku w Krakowie, gdzie uzyskała maturę w VI LO im. A. Mickiewicza w Krakowie (v [9, 10, 11]. W latach 1959/60–1963/64 studiowała matematykę na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Na IV roku pobierała stypendium fundowane z Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Kazimierzy Wielkiej. Przypomnijmy,

że na owe czasy stypendium takie wynosiło ponad 600 zł miesięcznie. W 1963 roku odbyła przewidzianą programem studiów praktykę pedagogiczną w III LO w Tarnowie. Na uwagę zasługuje opinia jaką otrzymała po jej zakończeniu:

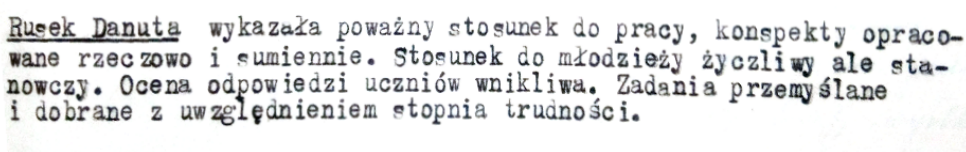
Rusek Danuta wykazała poważny stosunek do pracy, konspekty opracowane rzeczowo i sumiennie. Stosunek do młodzieży życzliwy ale stanowczy. Ocena odpowiedzi uczniów wnikliwa. Zadania przemyślane i dobrane z uwzględnieniem stopnia trudności.

Fig. 2: Opinia po praktyce. Źródło [10].

Opinię podpisał dyrektor Władysław Kurowski. Praktyką kierował mgr Aleksander Orłowski. Uważam, że już wtedy bardzo silnie ukierunkowały się jej dydaktyczne zainteresowania. Pozostała im wierna długo, prowadziła zajęcia dydaktyczne do stycznia 2020 roku. Lubiła dydaktykę i miała do niej bardzo poważny stosunek.

Wróćmy do Jej studiów. Pracę magisterską pt. *„Kryteria jednoznaczności rozwiązań równań różniczkowych zwyczajnych”* przygotowała pod kierunkiem prof. J. Szarskiego. Recenzentem był prof. A. Lasota. W dniu 24 czerwca 1964 roku uzyskała dyplom magistra matematyki na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od lipca 1964 roku podjęła pracę w Katedrze Matematyki II Akademii Górniczo-Hutniczej (AGH), gdzie prowadziła zajęcia z matematyki, głównie na Wydziale Elektrotechniki. W roku 1970 roku ukazał się skrypt AGH „Elementy dystrybucji”, którego była współautorką wraz z J. Górskim (v. Górski et al. (1970)). Skrypt ten został włączony do podręcznika *„Wybrane działy matematyki stosowanej”* wydanego przez PWN w 1973 roku (v. [11]). Pracę doktorską pt. *„O pewnych zagadnieniach brzegowych dla obszarów prostokątnych”* obroniła w 1975 roku na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Promotorem pracy był prof. Andrzej Alexiewicz. W roku 1976 praca ta otrzymała nagrodę ministra i rektora AGH (v. Weglowska (1975)).

W kilku swoich pracach badała problemy brzegowe dla jednorodnego i niejednorodnego quasi-liniowego równania cząstkowego eliptycznego rzędu drugiego $\Delta u - c^2 u = 0$ oraz $(\Delta - c^2)u(X) = f(X, u(X))$ w dwuwymiarowej nieograniczonej warstwie przestrzennej z warunkami brzegowymi typu Dirichleta i Neumanna (v. Weglowska (1975)). Publikacje Danuty Węglowskiej: artykuły [7, 8], książki [1, 3, 2] i skrypty [5]. Fig. 3 przedstawia stronę tytułową skryptu *Elementy dystrybucji wraz zadaniami*, a poniżej zamieszczono spis treści (zobacz fig. 4).

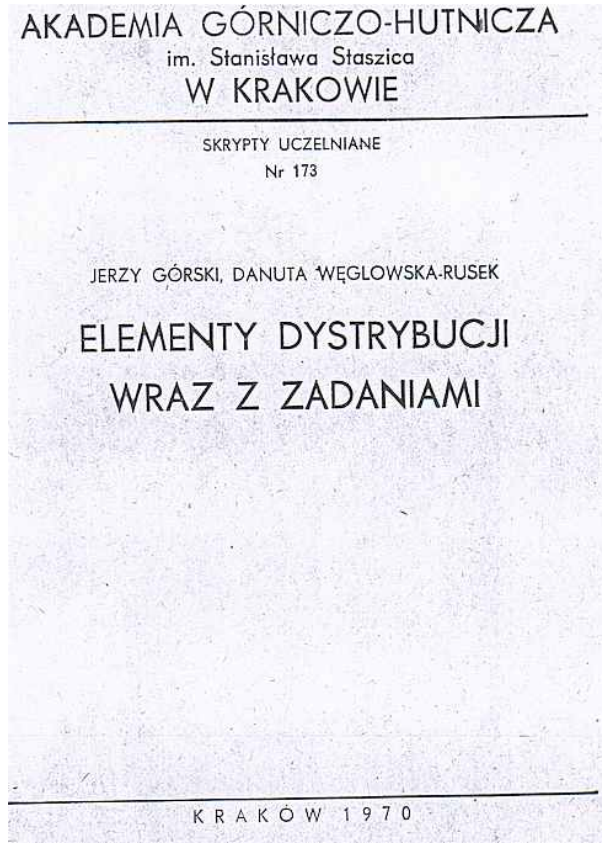

AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
im. Stanisława Staszica
W KRAKOWIE

SKRYPTY UCZELNIANE
Nr 173

JERZY GÓRSKI, DANUTA WĘGLOWSKA-RUSEK

ELEMENTY DYSTRYBUCJI
WRAZ Z ZADANIAMI

KRAKÓW 1970

Fig. 3: Karta tytułowa [5].

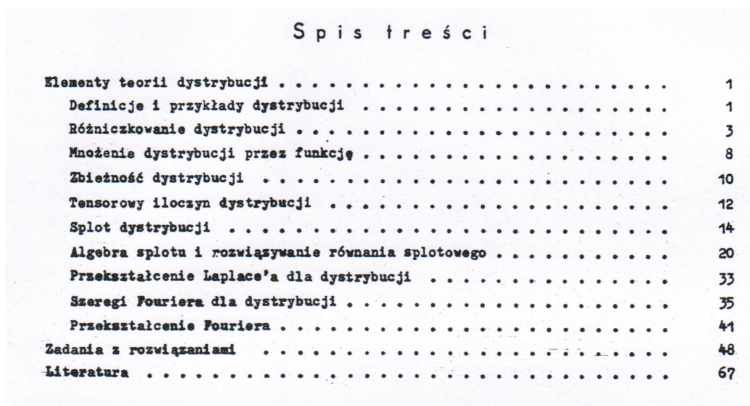

Spis treści

Elementy teorii dystrybucji 1
Definicje i przykłady dystrybucji 1
Różniczkowanie dystrybucji 3
Mnożenie dystrybucji przez funkcję 8
Zbieżność dystrybucji 10
Tensorowy iloczyn dystrybucji 12
Splot dystrybucji 14
Algebra splotu i rozwiązywanie równania splotowego 20
Przekształcenie Laplace'a dla dystrybucji 33
Szeregi Fouriera dla dystrybucji 35
Przekształcenie Fouriera 41
Zadania z rozwiązaniami 48
Literatura 67

Fig. 4: Spis treści skryptu [5].

Rozszerzona wersja pracy o Archiwum w Sopocie służy dzisiaj w Bibliotece IM PAN w Warszawie, jako katalog materiałów przeniesionych z tego Archiwum (współautorzy: Z. Pawlikowska-Brożek, M. Sękowska), Archiwum Matematyczne w Sopocie. Informacje i spis fotografii, Seria C, Preprint 10, IM PAN, listopad 1994.

Dr Danuta Węglowska została członkiem PTM 18 lutego 1988 roku. Członkami wprowadzającymi byli doc. dr hab. Marian Malec i dr Zofia Pawlikowska-Brożek, która w latach 1978–2000 kierowała *Komisją Historii Matematyki* PTM działającej przy ZG PTM. Dr D. Węglowska współpracowała ściśle i z sukcesami z wymienioną wyżej Komisją, jak również z Komisją Historyczną działającą przy Okręgu Krakowskim PTM. W ramach tej współpracy uczestniczyła regularnie w Szkołach Historii Matematyki kilkakrotnie będąc współautorką wygłaszanych tam referatów. Ponadto opracowywała biogramy matematyków polskich publikowane w preprintach IM PAN, które w efekcie doprowadziły do wydania w 2003 *Słownika biograficznego matematyków polskich* (v. [2]), którego Węglowska jest współredaktorką naukową. Przygotowała biogramy matematyków do *Wielkiej Encyklopedii Powszechnej XXI wieku*. Po przejściu na emeryturę, od roku 2008, prowadziła corocznie co najmniej jedną grupę ćwiczeniową z matematyki na wydziałach technicznych AGH. Ostatnio na kierunku Telekomunikacja do końca stycznia 2020 roku. W roku 1985 została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi. Ośmiokrotnie otrzymała nagrodę za wyróżniającą się działalność wychowawczo-dydaktyczną. Pełniła różne funkcje w AGH; w latach 1994–2002 była członkiem Uczelnianej Komisji Wyborczej, 1994–1998 pełniła funkcję przewodniczącej Wydziałowej Komisji Wyborczej.

W *Słowniku* Danuta Węglowska opublikowała następujące biogramy:
A. Alexiewicz, R. Bartoszyński, A. Czarnota, S. Drobot, K. Dyba, W. Grabowski, J. Hercberg, W.B. Hetper, W. Hurewicz, A. Iwanik, Cz. Kluczny, I. Koźniewska, A. Krygowski, M. Kuczma, M. Łazarski, J.P. Łoyko, T. Rachwał, A. Rajchman, C. Rauszer, Z. Siedmiograj, S. Szerszeń, L. Wituski, Z. Zahorski;
wspólnie z M. Sękowską: N. Aronszajn, M. Auerbach, J. Bohomolec, S.A. Buchowski, Z. Butlewski, J. Centnerszwer, K.S. Cie-kanowski (Ciechanowski), A.K. Cybulski, S.J.K. Czochron, H. Czopowski, B. Dobszewicz, I. Domeyko, J.K. hr. Działyński, W.W. Dzieduszycki, W. Eichstad, O. Fabian, M. Falkener, T. Falsztyn, Jan ze Stobnicy, M. Jarosz, F. Jezierski, A. Kamiński, W. Karczewski, M. Kirszbraun, P. Krüger, Z. Krygowska, K. Krzykawski, F. Kucharzewski, K. Libelt, A. Lindenbaum, B.F. Łazarski, M. z Łęczycy, K. Maszkowski, W. Matuszew-

ska, Jan Mikusiński, F.W. Milewski, B. Młodziejewski, J. Musiałek, B.A. Niewęgłowski, H.G. Niewęgłowski, E. Otto, S. Pankiewicz, W. Pawelski, M. Pełka Poliński, J. Ptaszycki, K. Radziszewski, Ś. Romanowski, J. Rzytka, B.M. Siruć, A. Skwarczyński, W. Sobieszek, B. Sobociński, J. Spława-Neyman, W. Ślebodziński, A. Wiśniewski, M. Wodka, L. Zarzecki, R. Zawadzki;
z S. Kolankowskim: H. Auerbach, M. Biernacki, W. Gąsiorowski;
z A. Wachułką: A. Birkenmajer, S. Jaśkowski;
z W. Piotrowskim: M.M. Fisz.

Przypomnijmy, że prace nad *Słownikiem biograficznym matematyków polskich* rozpoczęto jeszcze przed 1980 rokiem. Pracami kierowała (do 2000 roku) ówczesna przewodnicząca Komisji Historii Matematyki przy Zarządzie Głównym PTM dr Zofia Pawlikowska-Brożek z AGH. Współpracowali z nią Stanisław Kolankowski – kustosz nieistniejącego Archiwum Matematyków Polskich w Sopocie, dr Stanisław Domoradzki, dr Magdalena Sękowska, dr Adam Wachułka, dr Danuta Węglowska i dr Walerian Piotrowski. Pojedyncze biogramy przygotowali gościnnie: K. Bałachowski, Z. Bobiński, A. Derkowska, B. Gleichgewicht, L. Jeśmanowicz, A. Schinzel, Z. Semadeni, Z. Uscki. Opracowanie Słownika wynikało z potrzeb wyrażanych wielokrotnie na zebraniach naukowych matematyków, potrzeb historii matematyki jako dyscypliny naukowej, jak również zapotrzebowań ze strony bibliotek szkolnych i uniwersyteckich oraz archiwów. Może warto wspomnieć o koncepcji *Słownika*, która ewoluowała, miała ona zawierać zestawienie krótkich artykułów biograficznych przedstawiających życie i działalność wybitnych twórców oryginalnych prac matematycznych. Ponadto, te koncepcje wywoływały ożywioną dyskusję w różnych gremiach, autorów podręczników matematycznych, tłumaczy światowej literatury matematycznej, popularyzatorów wiedzy matematycznej, organizatorów nauki i nauczania, historyków matematyki i innych osób, których działalność przyczyniła się do rozwoju matematyki polskiej. W jednej z recenzji *Słownika* (Pelczar (2005)) A. Pelczar zaproponował rozszerzenie listy osób, które powinny znaleźć się w takim słowniku, m.in. o członków i założycieli Towarzystwa Matematycznego w Krakowie (później PTM). Na stronie 210 wspomnianej recenzji pisze wprost:

> Jeżeli uznamy, że do umieszczenia w Słowniku biogramu jakiegoś matematyka XX wieku nie jest konieczne posiadanie przezeń habilitacji lub profesury, a dobrym uzasadnieniem może być po prostu dorobek naukowy (zwłaszcza, jeśli dotyczy to osób zmarłych w młodym lub średnim wieku),

> to należy rozważyć dodanie biogramów: Włodzimierza Bodanki (1937–1970), autora prac zawierających istotne wyniki z teorii równań różniczkowych cząstkowych, Konstantego Holly'ego (1954–1998), autora ważkich wyników z zakresu fizyki matematycznej, Marcina Poźniaka (1963–1996), który uzyskał znaczące rezultaty z zakresu zastosowań zaawansowanych metod topologii algebraicznej w teorii układów dynamicznych, Krystyny Wachty (1948–1988), autorki obiecujących wyników z analizy różniczkowej i teorii zbiorów subanalitycznych. Napisałem o czterech osobach (doktorach) związanych z ośrodkiem krakowskim, których dorobek (oraz jego znaczenie) jest mi bliżej znany, ale sądzę, że takich osób znaleźć można i trzeba więcej. Uważam, że Słownik powinien obejmować – w rozsądnych ramach – możliwie kompletną informację o polskich matematykach pracujących twórczo bez względu na ich formalne pozycje akademickie czy zawodowe. Może warto też pomyśleć o dołączaniu do biogramów wybitnych profesorów list ich bezpośrednich uczniów?

Dzisiaj mamy niezwykle interesującą książkę R. Dudy *Matematycy XIX i XX wieku związani z Polską*, w której Autor przybliża Czytelnikowi matematyków poprzez ich trudy i osiągnięcia oraz ich wpływ na polską kulturę matematyczną i na matematykę powszechną (v. [4], s. 11). W przygotowaniu jest *Leksykon matematyków polskich* (zespołem kieruje R. Duda) w ramach wydawnictw słownikowych Polskiej Akademii Umiejętności. Niemniej, *Słownik* był pracą na wskroś pionierską, początkowo hasła biograficzne matematyków ukazały się w 7 preprintach IM PAN. Węglowska publikowała od Zeszytu IV (IM PAN seria C, Preprint 7, VI'1990) 12 biogramów, następnie do Zeszytu V (Preprint 8, XII'1990) – 37, do zeszytu VI (Preprint 9, X'1992) – 25, i do Zeszytu VII (Preprint 11, XII'1994) – 10.

W latach 1993–1945 Danuta Węglowska była wykonawcą w grancie KBN pt. „Matematyka na przestrzeni wieków ze szczególnym uwzględnieniem matematyki w Polsce", którego kierownikiem była dr Zofia Pawlikowska-Brożek, a wykonawcami byli również: dr Stanisław Domoradzki (WSP Rzeszów) i dr Magdalena Sękowska (AGH).

Danusia była bardzo aktywna w przygotowywaniu konferencji, zawsze perfekcyjnie przygotowana do pracy i niezwykle pomocna dla uczestników. Przypomnijmy kilka konferencji, które przygotowywała: 1992 Komisja Historii Matematyki PTM, IM AGH, IM PK, IM UJ, VI Szkoła Historii Matematyki poświęcona setnej rocznicy urodzin Stefana Bana-

cha (1892–1945) w Piwnicznej, 1993 Instytut Matematyki AGH i IM PK, VII Ogólnopolska Konferencja Dydaktyki Matematyki w Wyższych Uczelniach Technicznych w Kamiannej, 1994 IM AGH, Matematyka w 75-leciu Akademii Górniczo-Hutniczej i 25-leciu Instytutu Matematyki, w Krynicy, XII Szkoły Historii Matematyki w Krynicy w 1999 r., której tematyka była następująca: Matematycy pochodzenia polskiego działający na obczyźnie. Wpływ matematyków obcych na rozwój matematyki w Polsce. 50-lecie czasopisma dla nauczycieli „Matematyka".

Zdjęcie 5: Uczestnicy XII Szkoły Historii Matematyki zorganizowanej w Domu Wypoczynkowym AGH "Baśka"w Krynicy. Danuta Weglowska stoi w pierwszym rzędzie, pierwsza od lewej strony. Fot. Kazimierz Maruszczyk (ze zbiorów autora).

W roku jubileuszu 80-lecia PTM brała udział w przygotowaniu dwóch wystaw prezentowanych podczas XV Zjazdu PTM w Krakowie (wspólnie z S. Domoradzkim i Z. Pawlikowską-Brożek, która kierowała pracami: „Stefan Banach" i „PTM od chwili powstania".

Danusia, bo tak często się do niej zwracaliśmy, była niezwykle pracowita, uczynna, była otwarta na świat, źle reagowała na nieetyczne zachowania. Lubiła harmonię. Zmarła 27 lutego 2020 roku po krótkiej i ciężkiej chorobie. Została pochowana na Cmentarzu Podgórskim w Krakowie. Bardzo nam Jej brakuje.

Bibliography

[1] S. Białas, A. Wojda, Z. Pawlikowska-Brożek, D. Węglowska. *Matematyka w 75-leciu Akademii Górniczo-Hutniczej i 25-leciu Instytutu Matematyki.* Instytut Matematyki AGH, Kraków, 1995. Materiały pokonferencyjne. Cytowanie na str. 152.

[2] S. Domoradzki, Z. Pawlikowska-Brożek, D. Węglowska. *Słownik biograficzny matematyków polskich.* PWSZ, Tarnobrzeg, 2003. Cytowanie na str. 152, 154.

[3] S. Domoradzki, Z. Pawlikowska-Brożek, D. Węglowska. *XII Szkoła Historii Matematyki.* Wydawnictwo Wydziału Matematyki Stosowanej AGH, Kraków, 1999. Cytowanie na str. 152.

[4] R. Duda. *Matematycy XIX i XX wieku związani z Polską.* Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2012. ISBN 978-83-229-3316-9. Cytowanie na str. 156.

[5] J. Górski, D. Węglowska-Rusek. *Elementy dystrybucji wraz z zdaniami.* Skrypty uczelniane AGH nr 173. Wydawnictwa AGH, Kraków, 1970. Wydanie I. Cytowanie na str. 152, 153.

[6] A. Pelczar. Recenzja: *Słownik biograficzny matematyków polskich* pod red. Stanisława Domoradzkiego, Zofii Pawlikowskiej-Brożek i Danuty Węglowskiej, Tarnobrzeg 2003, s. 286, ISBN 83-917293-3-8. *Wiadomości Matematyczne*, 41(01):209–214, 2005. ISSN 2543-991X. doi:10.14708/wm.v41i01.5024. Cytowanie na str. 155.

[7] D. Węglowska. On boundary value problems for the equation $\Delta u - c^2 u = 0$ in an unbounded two-dimensional strip. *Zeszyty Naukowe Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica. Matematyka-Fizyka-Chemia*, 428: 53–73, 1975. ISSN 0372-8838. Zbl 0311.35032. Cytowanie na str. 152.

[8] D. Węglowska. Boundary value problems for the equation $(\Delta - c^2)u(X) = f[X, u(X)]$ in a two-dimensional stripe. *Zeszyty Naukowe Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica. Opuscula Mathematica*, 1001:197–204, 1985. ISSN 0860-2727. Zbl 0618.35026. Cytowanie na str. 152.

[9] Akta studenckie, Danuta Rusek. MFC 252, Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego.. Cytowanie na str. 151.

[10] Magisteria. Danuta Rusek. Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego. MFC 252, 1945. Cytowanie na str. 151, 152.

[11] Stypendia MFC 202, Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskieg. Maszynopis, 1945. Cytowanie na str. 151, 152.

Danuta Węglowska (1942–2020). In Memoriam

Stanisław Domoradzki

Abstract. We remember Danuta Michalina Węglowska, mathematician, academic teacher and tireless biographer of Polish mathematicians.

2010 Mathematics Subject Classification: 01A50; 01A55; 01A60.

Key words and phrases: obituary, memory, history of mathematics, conferences on histry of mathematics.

Stanisław Domoradzki
University of Rzeszów
Institute of History, College of Humanities
Al. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów
E-mail: domoradz@ur.edu.pl
Communicated by: Krzysztof J. Szajowski

(Zgłoszona: 20 grudnia 2020; Wersja końcowa: 11 grudnia 2020)